

ՄԱՐՏԻՆ ԳԻԼԱՎՅԱՆ

Խաչատուր Աբովյանի անվան ՀՊՄՀ
Վ. Պարտիզունու անվան հայ նոր և
նորագույն գրականության ամբիոն
Բան. գիտ. դոկտոր, պրոֆեսոր
«Հայագիտական հանդեսի» գլխավոր խմբագիր

**ԱՊՐԱԾ ՕՐԵՐԸ ԴԱՌՆՈՒՄ ԵՆ ՀՈՒՇԵՐ
ՈՒ ՉԵՆ ՄՈՌԱՑՎՈՒՄ**

Աշխարհում միայն մանկավարժները, բժիշկներն ու
զինվորականներն են երդվում՝ հավատարիմ մնալ իրենց
կոչմանն ու առաքելությանը: Ես մանկավարժ եմ և երդման իմ
խոսքն ասել եմ հեռավոր 1965-ին Մեծ լուսավորչի տուն-
թանգարանում:

Այժմ ես ցանկանում եմ թերթել իմ հուշերի մատյանը, որի
կետերից շատերը լրացված են 100-ամյա մանկավարժական
մայր բուռում ավելի քան կեսդարյա հիշողություններով...

Ինչու՞ ընտրեցի մանկավարժականը և հատկապես
բանասիրական ֆակուլտետը:

Ավարտել եմ Գորիսի Ակսել Բակունցի անվան միջնա-
կարգ դպրոցը, որտեղ «Գրականություն» առարկայի հիանալի
ուսուցիչներ էին դասավանդում՝ Ռ. Հովսեփյան, Ա. Շեգունց:

Գրականության դասերն ինձ համար իսկական տոնա-
կատարություններ էին, անմոռանալի ճամփորդություններ
բարության ու սիրո մոլորակի ճանապարհներով, Ե. Չարենցի
Պատմության քառուղիներով, Ա. Բակունցի Մթնածորով, Հ.
Սահյանի Որոտանի կիրճով...

1965-ին՝ ազգային զարթոնքի ու գրականության նոր
վերելքի տարում, ընդունվեցի մանկավարժական ինստիտուտի
բանասիրական ֆակուլտետը, որտեղ, բառի բուն իմաստով,
գիտության կենդանի լեգենդներ էին դասավանդում՝ Աշոտ

Աբրահամյան, Առաքել Առաքելյան, Վաչե Պարտիզունի, Պարույր Սահակյան, Արշալույս Բաբայան, Վաղարշակ Քոսյան, Բոգդան Վերդյան:

Նրանք միայն չէին դասավանդում, այլ սովորեցնում էին սիրել հայոց լեզուն և գրականությունն ընդհանրապես, սովորեցնում էին ճիշտ ապրել, հաղթահարել դասագրքային կաղապարները և ունենալ սեփական տեսակետ ու կարծիք: Թող որ դրանք նաև խնդրահարույց, նույնիսկ՝ ճիշտ չլինեին: Հիշում եմ այսպիսի մի դեպք. կուրսը քննություն էր հանձնում Վաչե Պարտիզունու մոտ: Ուսանողներից մեկը խնդրեց փոխել հարցատոմսը, որովհետև վեպերից մեկը չէր կարդացել: Պրոֆեսորը վերցրեց հարցատոմսն ու ասաց. «Իսկ Բաֆֆու ո՞ր ստեղծագործությունն ես կարդացել»: Ուսանողը սկսեց խոսել «Խենթի» մասին: Պրոֆեսորի ժպիտն աստիճանաբար ողողում էր նրա ամբողջ դեմքը՝ «Ապրես, գերազանց», բայց «Կայծերն» անպայման կկարդաս:

Մի ուրիշ դեպք ևս. ընդունելության քննությունների ժամանակ դիմորդներից մեկը, որ հետագայում ճանաչված բանաստեղծ դարձավ, ազատ շարադրության մեջ ուղղագրական և կետադրական սխալներ էր արել: Գրավորը ստուգող դասախոսը նախագահին առաջարկեց նշանակել «անբավարար»: Նախագահը երջանկահիշատակ Աշոտ Աբրահամյանն էր. գրավորը ուշադիր կարդաց, հետո նորից կարդաց և առաջարկեց բարձր գնահատական՝ «Հրաշալի պատկերամտածողություն ունի դիմորդը, ուղղագրությունն ու կետադրությունն ընթացքում կսովորի, չեմ կասկածում»: Ուսանողը Արմեն Շեկոյանն էր՝ ճանաչված բանաստեղծ, արձակագիր, հրապարակախոս:

Մեզ ճիշտ ապրել ու գրականությունը սիրել էին սովորեցնում նաև տոհմիկ ազնվականության վերջին ներկայացուցիչներից մեկը՝ հունահռոմեական գրականության դասախոս Առաքել Առաքելյանն ու գրականության տեսության և ռուս

գրականության դասախոս Պարույր Սահակյանը, ովքեր քննությունների ժամանակ առարկայի իմացությունից, թերևս, առավել գնահատում էին գեղարվեստական երկն ընթերցելու (ոչ թե քննություն հանձնելու համար կարդալու) ուսանողի ունակությունները:

Հիշարժան են նաև գրողների հետ հանդիպումները: Մեզ հաճախ էին հյուր գալիս Համո Սահյանը, Մերո Խանգադյանը, Պարույր Սևակը, Գևորգ Էմինը: Ֆակուլտետի դեկան Պարույր Սահակյանի և գրականության ամբիոնի վարիչ Վաչե Պարտիզունու բացման խոսքից հետո ուսանողներն էին ելույթներ ունենում, գնահատում գրողների ստեղծագործությունները, անդրադառնում դրանց պատկերաստեղծման ու կերպարակերտման յուրահատկություններին: Միով բանիվ՝ հասունանում էր գրականագետների ու լեզվաբանների նոր սերունդ, որոնց մեջ այժմ ունենք ճանաչված գրականագետներ, լեզվաբաններ՝ Սուրեն Դանիելյան, Լալիկ Խաչատրյան:

Գրողների հետ հանդիպումները ապագայի համար օգտակար դասեր քաղելու հնարավորություններ էին ընձեռում ուսանողներին: Այդ ավանդույթը շարունակվում է մինչև հիմա. տասնամյակների ընթացքում տասնյակ հանդիպումներ են կազմակերպվել համալսարանի շրջանավարտ գրողներ Հրանտ Մաթևոսյանի, Ռազմիկ Դավոյանի, Արամայիս Սահակյանի, Սուրեն Մուրադյանի, Երվանդ Պետրոսյանի և ուրիշների հետ, որոնք նաև տարբեր կուրսերում դասախոսություններ, վարպետաց դասեր են անցկացրել:

Հիմա, երբ թերթում եմ հուշերիս մատյանը, համալսարանում (այն ժամանակ՝ ինստիտուտում) անցկացրած իմ օրերն են հերթով անցնում հիշողություններս ծիրում: Ապրած օրեր էին դրանց մեծ մասը, որոնք չեն մոռացվելու:

Հ. Գ. 100-ամյա ծնունդդ շնորհավոր, իմ հարազատ համալսարան, իմ երկրորդ տուն: 100-ը միայն թվով չէ, այլ անդուլ մաքառում, մարտահրավերների հաղթահարում,

նվաճումների ու ձեռքբերումների հրճվանք ու վայելք ու ...
ցավոք սրտի, նաև կորուստների ցավ ու կսկից:

Քո ձեռքբերումները թող շարունակվեն էլի հարյուրամյակ-
ներ, քո կորուստները թող վերջինը լինեն: